

Taavi Ehrpais on täpsusaagimise maailmameister!

Lk 7.

Avatud talude päev tõi Nissi valla taludesse rohkelt külastajaid

Lk 2.

Turba kultuurimaja 80

Lk 6.

Teataja

Nissi valla ajaleht

4
2016

Heliseva häälega unistuste poole

Reelika Väli

Augusti alguses toimunud soolokontserdil täitis Riisipere kultuurimaja väikese saali Keiti Roosimägi imeline lauluhääl. Saalitäis publikut oli kogunenud nautima kohaliku noore lauljanna esitust ning avaldama talle toetust õpingute alustamisel Taani Kuninglikus Muusikaakadeemias.

Keiti, kuidas algas Sinu tee muusika ja laulmise juurde?

Arvan, et alguste algus oli minu sünnisellesse perre kuhu kuulun. Esimesed mälestused ongi suuresti seotud klaveriga ja minu emaga selle taga. Kui olin väike, siis ema mängis ja laulis palju, mulle ja koos minuga. Sealt edasi läks juba kõik üsna loomulikult.

Alates lasteaiast kuni põhikooli lõpuni osalesin laste lauluvõistlustel. Põhikooli ajal õppisin paralleelselt Keila Muusikakoolis klaveri erialal – sealt sain kaasa teoreetilised teadmised, mis isu muusika vastu veel rohkem kasvatasid. Suuresti on kaasa aidanud erinevates koorides laulmine, mitmesugused kooriprojektid ja loomulikult laulupeod... On palju mälestusi, millele mõtlen naeratades.

Laulmise osas on minuga vaeva näinud Pille Saatmäe ja Jaan Vaidla. Pärast Nissi Põhikooli õppisin Tallinna Vanalinna Hariduskollegiumi teatriklassis. Diplomitööks lavastas Maria Peterson Molière'i näidendi „Kodanlasest aadlimees“ (meie etenduse pealkiri oli „Kvaliteetini-mene“). Üheks minu kõrvalosaks oli lauluõpilase roll, kus laulsin Jean-Baptiste Lully muusikat. Ilmselt sealt tuligi tõuge hakata laulmist, ja justnimelt klassikalist laulmist, edasi õppima.

2012. aastal alustasin õpinguid Georg Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis klassikalise laulu erialal, esimeseks õpetajaks oli Teele Jõks ning alates teisest õppeaastast Kädy Plasas-Kala.

Selle erialaga on aga nagu iga teise-gagi – kahtlused on kerged tulema ja tulevik igas mõttes ebakindel. Võtsin pärast teist õppeaastat ühe aasta vabaks, et töötada ja selgusele jõuda mida ja miks teha. Õnneks saingi aru, et tahan laulda ja tahan seda edasi õppida täiskäigul. Tagasi minnes olingi plaani teinud, et annan endast parima ja otsin parimaid edasiõppimise võimalusi.

Kes on Sind Sinu muusikuteel inspireerinud?

Inspireerinud on mind mu õpetajad ja kaasõpilased, loomulikult ka pere ja sõbrad. Kindlat iidolit isegi ei ole, paljud lauljad on ajapikku meeldima hakanud, aga arvan, et inspiratsiooniks ja motivatsiooniks on olnud pigem eneseteostusvõimalus ja esinemiskogemused: pärast õnnestunud kontserti on suurimaks rõõmuks näha või kuulda, kui olen kedagi puudutanud, kelleski emotsioone tekitanud. Arvan, et see ongi kogu asja mõte.

Milline roll on muusikal Sinu elus praegu?

Praegusel hetkel on minu fookus täielikult muusikal. Elan teises riigis, õpin uues koolis. Olen ümbritsetud inimestest, kes tahavad sama, mida mina: saada paremaks selles, mida teen, saada targemaks, õppida seda maailma tundma igal võimalikul viisil. Õppimise juures on hea see, et ei pea olema kõige targem ja kõige parem. Õppimine on tee selleni, katsun olla avatud ja aus iseenda vastu, et suudaksin võimalikult palju endasse võtta. See meeldib mulle tohutult!

Seda sama üritan praktiseerida ka vabal ajal. Kuulan muusikat, mis mulle meeldib. Ja see ei ole ainult klassikaline muusika. Muusika käib käsikäes emotsioonide, mälestuste ja tujudega. Selle järgi ka talitan. Kui on tuju jalaga kaasa tatsuda, kuulan näiteks Phoenix'it või The Kooks'i. Kui tahan rohkem sõnadele mõelda, kuulan The Middle East'i või Van Morrisoni. Kui on isu suure orkestri järele, Mahlerit või Prokofievit. Arvan, et mida rohkem erinevaid žanreid huvialas hoida, seda kergem on muusikat ja muusikaajalugu suures pildis mõista. Olles avatud, loob aju omad ühenduspunktid ja kõik tundub veelgi põnevam.

loe edasi lk.2

Foto: Vello Kuusmaa

Pärast õnnestunud kontserti on suurimaks rõõmuks näha või kuulda, kui olen kedagi puudutanud, kelleski emotsioone tekitanud.

Keiti Roosimägi:

Olen tänulik!

Olen tänulik, et sain oma kodukohas laulda. Laulda teile, kes te tulite kuulama. Ja teid oli nii palju!

9. augustil toimunud kontsert Riisipere Kultuurimajas oli minu jaoks eriline sündmus mitmel põhjusel. Sain võimaluse laulda inimestele, kes ei ole mind varem laulmas kuulnud, sain jagada emotsioone ja lugusid sisseastumiskatsetest Taani Kuninglikku Muusikaakadeemiasse ning esitada repertuaari, mis mulle endale on väga armsaks saanud. Sain enne Eestist lahkumist „head aega“ öelda nii mõnelegi kallile inimesele, kellega seda võimalust muudmoodi ei oleks leidnud.

Kontserdil oli veel üks eesmärk – koguda natukene algkapitali Taanis õpingute alustamiseks. Ma ei osanud iial arvata, et see toetus nii suur võib olla.

Olen südamest tänulik igaihele, kes panustas!

Täna Riisipere Kultuurimaja kollektiivi sooja vastuvõtu eest!

Olen tänulik Nissi Trollidele imelise toetusavalduse eest!

Suur aitäh Nissi Naisseltsile olulise panuse eest!

Tänu kõikidele, kes toetasid ülekan-dega ning kes täiendasid annetuskas-ti!

Mõtlesin, et kuidas saaksin oma tänu võimalikult hästi edastada ja arvan, et selle täissuurust ei olegi võimalik selgelt kirjeldada. Olen väga õnnelik, süda on rõõmus!

Nüüd olen Taanis, esimesed koolinä-dalad on seljataga ja see rahu- ning rõõmutunne, mille kontserdilt sain, on minuga siin kaasas. Olen uhke selle ühtekuuluvustunde ja soojuse üle, mis meie valla inimeste hinges on.

Kuulutan julgelt, et olen Keiti ja tulen Riisiperest!

Hea lugeja!

Sookurgede huik ja kogunevad linnuparved tuletavad sooja septembri nautijatele meelde, et sügis oma hallaste hommi-kutega on lähedale jõudnud. Küllap tunnevad nii väikesed kui suured, et on aeg uusi eesmärke seada ja uutele väljakutsetele vastu astuda. Kuid möödunud suvest on nii mõndagi toredat mälestustena kaasa võtta. Üheks selliseks vahvaks sündmuseks oli avatud talude päev, mida ka Teataja külastas. Nii selles kui ka järgnevas lehenumbris on lugejal võimalus lähemalt tutvuda ettevõtmises osalenud Madila Mahetalu ja Saidafarmiga.

Meie valla lasteaedades ja koolides on alanud uus õppeaasta ning alanud tarkusekuu annab põhjust rõõmustada paljudele. Suve lõpus valmis kaks väga olulist ehitust: Turba Kooli uus ja mugav söögisaal ning Riisipere Lasteaia köök, kus igapäevaselt valmib noorte ja andekate kokkade käe all 500 portsjonit nii Riisipere Lasteaia mudilastele kui Nissi Põhikooli ja Turba Kooli õpilastele.

Seda lehenumbrit koostades tundsin eriti tugevalt, et Nissi valla Teataja on meie OMA ajaleht. Mitte kunagi varem pole ma saanud nii palju kaastöösid (lugusid, uurimusi, fotosid, häid soovitusi) kohalikest inimestelt. Neid tuli lausa nõnda palju, et sellesse lehenumbrisse kõik ära ei mahtunudki. Aitäh teile, head lugejad!

Reelika Väli

Nissi valla ajalehe
Teataja toimetaja
ajaleht@nissi.ee

Heliseva häälega unistuste poole

Reelika Väli

algus esilehel

Kuidas sündis otsus minna teise riiki õppima?

Miks Taani Kuninglik Muusikaakadeemia? Välismaale õppima minnes on palju aspekte, millega peab arvestama. Minu valik tuli selline eeskätt sellepärast, et kooli kvaliteet on kõrge, seda näitasid juba sisseastumiskatsete nõuded. Oluline on, millised õpetajad koolil on. Kuna klassikaline laul on suures osas individuaalne töö õpetaja ja õpilase vahel, on oluline teada, et risk saada ebasobiv õpetaja on minimaalne.

Olen ümbritsetud inimestest, kes tahavad sama, mida mina: saada paremaks selles, mida teen, saada targemaks, õppida seda maailma tundma igal võimalikul viisil. See meeldib mulle tohutult!

Õpetamismeetod ja -stiil on erinevates riikides varieeruv, minule sobib väga Skandinaavia kool ning mõtteviis. Valikuid kitsendab ka see, mis keeles õpe toimub. Rahvusvahelised koolid pakuvad inglisekeelset õpet ja

see on suureks plussiks. Taani plussiks on ka see, et õpe on Euroopa Liidu liikmesriikide õpilastele tasuta. Kokkuvõttes tundus kõik liiga hea, et tõsi olla, kuigi katsetele minnes tundus, et olen hulluks läinud. Tuleb aga välja, et proovima peab!

Millised on Sinu tulevikuunistused?

Tuleviku osas oskan praegu ainult põnevust tunda, iial ei tea, kuidas miski välja kukub, aga olen valmis pingutama. Muidugi tahaks mõelda, et kunagi olen La Scalas või MET ooperis oma lemmikrolli osatäitjana laval. See kõik on kuskil alateadvuses olemas, aga hetkel arvestan aega päev korraga. Progressi nägemine väikeste sammudena on suurimaks rõõmuks ja protsess ise täis häid ja vahel ka halbu üllatusi. Olen rahul, üritan nautida ja võtta kõike endasse, et oleks kunagi, mida teistega jagada. Jagada pere, sõprade, kolleegide, tuttavatega. Tulla ühel ilusal päeval uuesti Riisipere kultuurimajja laulma. Uute lugude, uute kogemuste ja uute teadmistega. Praegu ei oska öelda, millal selleks võimalus tekib aga loodan, et võimalikult ruttu!

Foto: Vello Kuusmaa

Aeg on kutsuda korstnapühkija

Annika Koppel
Päästeamet

Õige pea on taas käes kütteperiood, kuid suur hulk korstnaid on veel pühkimata ning küttekollete korrasolek üle kontrollimata. Korstnapühkija kutsumiseks on viimane aeg – järjekorrad korstnapühkijate juurde on sügise alati pikad ning regulaarse kütmise ajal on korstnat pühkida juba hilja.

Alati on mõistlik kustuda kutsetunnistusega korstnapühkija, kes puhastab suitsulöörid, soemüüri, korstna ja ahju. Lisaks küttesüsteemi puhastamisele märkab korstnapühkija asjatundlik silm selles ka puudusi ja juhib pere tähelepanu võimalikele ohtudele. Tehtud töö kohta väljastab korstnapühkija akti.

Enne kütteperioodi algust ei pea mitte ainult korstnat pühkima, vaid kogu küttesüsteem tuleb kriitilise pilguga üle vaadata – ega kuskilt suitsu sisse ei aja, et lõõrides, pliitides, soemüürides, ahjudes ega korstnates ei oleks pragusid. Samuti tuleb kontrollida ega korsten pole pigitunud, kas tahmaluugid on kindlalt kinni jms

Tasub meeles hoida, et korstnat ja lõõre tuleb pühkida igal aastal vähemalt korra, kuid tihedama kasutamise korral tuleb neid ka tihedamini puhastada. Erasmus tohib korstnat ise puhastada, kuid üks kord viie aasta jooksul tuleb kutsuda seda tegema kutsetunnistusega korstnapühkija. Ridaelamus ja korteris peab seda tööd tegema igal aastal kutseline korstnapühkija.

Möödunud aastal tuli paljudele eramajade omanikele üllatusena, et neil peab olema kodus korstnapühkimise akt, mis näitab, et kutseline korstnapühkija on viimase viie aasta jooksul küttesüsteemi üle vaadanud. Kel veel korstnapühkimise akti ei ole, siis sel aastal tuleb see väga kindlasti parandada. Kutsetunnistusega korstnapühkijate kontaktid saab päästela infotelefonilt numbril 1524.

Avatud talude päev Nissi vallas - Madila mahefarm

Tekst ja fotod: Reelika Väli

Juulis toimus teine üleeestiline avatud talude päev, mida külastasid kümned tuhanded huvilised. Nissi vallast osales kaks talu: Madila Mahefarm, mida külastas 1500 inimest ning Saidafarm, mida külastas 1570 inimest.

Ka Teataja käis avatud talude päeval ning tutvustab kodukandi tublisid talusid ka lehelugejatele.

Mahefarm asub keset valgete lambatupsudega kirjatud heinamaid Riisipere aleviku külje all Madila külas. Utekesi jagub pererahval tupagi – nende kodu kaunistab aukartustäratavalt suur lambakujude kollektsioon. Peremees Raivo räägib, et tal oli ikka kombeks välisreisidelt abikaasale kingituseks mõni kujuke tuua ja nii koguneski neid ajapikku päris palju. Ühel hetkel tegi abikaasa Katrin aga vastukingituse ja tõi Raivole sünnipäevaks kaks elusat lammast.

Esialgu polnud sugugi plaanis suurt

lambakasvatust rajada, vaid maja ümbruses olev maa lihtsalt niidetuks saada. Õige pea ilmnis, et 2,5 hektari õuemaa hooldamiseks jääb kahest lambast väheks ning kari suurenes 34 loomani. Kui aga naabrimehele renditud maad sööti jäid ja pärast rendilepingu katkestamist pestitsiidide ja nitraatide vaba kasutust poleks leidnud, otsustati hooldatavat ala suurendada ning loomi veelgi juurde võtta. Nõnda kasvas kari 700 pealiseks.

Algus polnud kerge, selgus et Eestist kokku ostetud lammaste lihakus ja viljakus ei ole maailmaturu hindadega kooskõlas. Lisaks tuli tõdeda, et Eestis puudub ka lambakasvatusalane kompetents: meie veterinaaridel ei ole piisavalt teadmisi lammaste haigustest ja ravimisest, vajalikke ravimeid on ääretult keerukas ja kallid hankida ning kodumaa seadusandlus muudab lambapidaja elu tarbetult keerukaks. Nii tuligi oma pilk pöörata Inglismaa ja Hollandi poole, kus lambakasvatusega väga heal järjel ollakse. Praegu on Mahefarmil oma konsultandid Hollandis ja Inglismaal, kellega tihedat koostööd tehakse.

Mahefarm on lambakasvatusega tegelenud nüüdseks kokku 10 aastat. Karja suurust hoitakse 500-700 vahel. Madila Mahefarmi omanik Raivo Õisma tunneb head meelt, et täna neil on olemas kaasaegsed loomade monitoorimiseadmed ning nad suudavad nad kontrollida kogu karja seisundit ja suunata aretust. Uhkusega toob ta esile, et Mahefarmil on tõenäoliselt Eesti suurim maedi-visna* vaba kari (maedi-viina viirus – lammaste ja kitsede raske viirushaigus, toim). Mahefarmi kvaliteetset lambaliha müüakse nii ekspordiks kui mitmetele suurriistustele, kus lambaid küpsetatakse,

teistele lambakasvatajatele müüakse aretusloomi. Aastaid on tehtud koostööd Saidafarmiga, kes aitab söödavarumisega, Mahefarm varustab Saidafarmi aga aiategemise tarvikute ja seadmetega. Madila Mahefarm on tänaseks rajanud enam kui 16 km aedu, olemas on piirkonnas ainulaadne ja kaasaegne tehnoloogia ning vahendid, mis tagavad aiapostide kestvuse 15-20 aastaks. Soovi korral võib igaüks vastavat teenust Mahefarmilt tellida.

Raivo Õisma kinnitab, et Eestis on lambakasvatuse potentsiaal väga suur. Ta toob võrdluseks, et kui Eestis on põhikarja suuruseks 35 000 kuni 36 000 lammast, siis näiteks Hollandis on vastav arv 1,5 miljonit, Iirimaa 4,5 miljonit ja kogu Briti saartel 56 miljonit lammast. Lisaks on Eesti põllumajandusmaadest ca 40% on kasutusest väljas põllumaad või püsirohumaad ning Euroopa Liidu turul ületab lambaliha nõudlus 20-25%ga pakkumise. Paraku muudab lambakasvatuse raskeks keerukas seadusandlus. Õisma esindab Eesti Põllumeeste Keskliitu lambakasvatuse arengukava koostamise komisjonis ning annab oma panuse, et kõik lambakasvatuse probleemad saaks välja toodud ning tulevikus oleks võimalik seadusandlust parandada. Mahefarmi peremees

ütleb, et see on küll väga pikk protsess, kuid õnneks on ka ministeeriumi tasemel hakatud hindama põllumajanduse mitmekesistamise vajadust.

Lambakasvatust käib pererahval teiste tööde kõrvalt, Raivo Õisma tegeleb igapäevaselt tööstuse ja puiduäri, pereema Katrin on Riisipere Lasteaia direktor. Ühest küljest on see raske hobi, kuid selle korvab 200 hektarit hooldatud, pestitsiidide ja nitraatide vaba mahemaad, kinnitavad mõlemad. Just see koduümbruse puhtus on suurim pluss, mida Mahefarmi lambakasvatuse ka ümberkaudsetele elanikele tähendab. Perenaine Katrin kinnitab, et kohalikud oskavad puhast, rahulikku ja turvalist keskkonda hinnata ning sageli käiakse Riisipere alevikust kogu perega lambaid ja tallesid vaatamas. Sellest sündis ka mõte osaleda avatud talude päeval, et kõik soovijad saaksid võimaluse tulla maale ehitada elu kaema. Enam kui 1500 külastajat tuli lahkele pererahvale küll üllatusena, kuid päev möödus edukalt ning külastajatelt saadi hulgaliselt kiidusõnu võimaluse eest kaasaegset maaelu lähemalt vaadata, maitsvat lambaliha mekkida ning tallesid silitada.

**Ajaleht
Teataja**

Väljaandja: Nissi Valla
Kultuurikeskus
Toimetaja: Reelika Väli
Kujundus: Ott Jeesser

Järgmine Teataja ilmub
5. detsembril
Kaastööde ja reklaamide
saatmise tähtaeg on **14. november**

**Reklaam ja kaastöö
saata ajaleht@nissi.ee**

Ema Annika:

Keiti oli lapsena väga uudishimulik ja edasipüüdlik, omajagu jonnakas ka. Laulda ümises ta minuga kaasa juba kahekuuselt mähkimislaua. Temas on olnud juba väikesest peale tahe kõike väga hästi teha. Laul, klaverimäng ja tants on tema pärisosa. Ja ega me kodus ilma muusikata elu ette ei kujuta küll. Laulu ja pillimänguga on kõikidest muredest jagu saadud ning alati ka rõõmu väljendatud.

Keiti otsus Taani katsetele minna üllatusena ei tulnud. Eks neid kahtlusi ja kõhklusi vaagisime ikka koos ja oma mõttearenduste käigus jõudsimme alati selleni, et inimene peab tegema oma elus ikka just seda, mis talle kõige südamelähedasem, olenemata riskidest ja hirmudest, mis sellega kaasnevad. Leidsime, et katsetel käimine ise on juba suur võit – millised kogemused nii kõrgetasemelises rahvusvahelises koolis! Aga, et ta sisse ka sai!!!

Näen Keitit ka tulevikus inimesena, kes teab, mida ta elult tahab ja sihi-kindlalt ka selle poole liigub. Usun, et kasutades ära oma head ärivaistu, ettevõtlikkust, avatud meelt ning suurepärast inimeste tundmise võimet, leiab ta koha klassikalise laulu maailmas ning oma sarmi, siiruse ja heliseva häälega tee inimeste südamesse. On ise rahul ja õnnelik ning valmistab ka teistele rõõmu!

MTÜ Nissi Naisselts:

...koos me iga päev loome oma maailma siin, väikesed asjad, mis teeme, suureks muutuvad nii...

/S. Soro/

Jaksu, Sulle Keiti, väikeste asjade suureks muutmisel!

Tõnu Sal-Saller, Nissi Trollid:

Kasuta maksimaalselt ära kõik võimalused, neid on seal rohkesti! Usun Sinusse, nii et võta mis võtta annab! Ja loodan, et leidub neid, kes Sind sellel teel toetavad!

Nissi tiikide juurde paigaldatakse pingid ja prügikastid

Merike Marie Nimmerfeldt

Kevadel jagasime üleskutset toetada Nissi tiikide juurde pinkide ja prügikastide soetamist ja paigaldamist. Kauplustesse paigutatud korjanduskastidesse kogunes suve jooksul 150 eurot. Aitäh kõigile, kes märkasid ja annetasid! Eriline tänu anonüümseks jääda soovivale toetajale, kes lisab omalt poolt kogu ülejäänud vajamineva summa! Õige pea saavad pingid ja prügikastid omale kohale seatud.

Soovime jätkata puhke- ja supluskohta meeldivamaks ja turvalisemaks muutmisega. Järgmise sammuna plaanime paigaldada vee sügavusmõõdikud ning elektrivalgustuse, et talvel oleks tiigijääl võimalik uisutada. Märtsis alustame liivaala rajamist suviste päikesemõnude nautimiseks.

Ainult üheskoos suudame midagi ära teha! Ettepanekud, soovitused ja mõtted on oodatud meilile merike.juuksur@mail.ee.

Rehemäe küla elanikud toetavad liitumist Lääne-Nigula vallaga

Peedo Kessel
Nissi vallavanem

Tänavu kevadel tegid Rehemäe, Ellamaa ja Lepaste küla elanikud Lääne-Nigula vallale ja Nissi vallale ettepaneku alustada läbirääkimisi endise Läänemaa piiride taastamiseks, st nimetatud külade arvamiseks Nissi valla koosseisust Lääne-Nigula valla koosseisu. Pöördumises põhjendatakse ettepanekut lisaks ajalooliste piiride taastamise soovile järgmiselt: „Ajalooliselt on Rehemäe küla, Ellamaa küla, Lepaste küla, Kuke küla ning Turvaste küla kuulunud Läänemaa koosseisu. Nõukogude ajal, külanõukogude moodustamisega muudeti ka omavalitsuste piire ning tänaseni moodustab geograafiliselt mõttetu 1,5 km laiuse siilu Harjumaa koosseisus nimetatud külade kogu. Rehemäe küla asub 3 km kaugusel Ristilt, 20 km kaugusel Lääne-Nigula valla keskusest Taeb-las ning 50 km kaugusel loodavast ühendvalla keskusest Sael. Tänu väga heale bussiliiklusele on antud piirkonna elanikud seni aktiivselt

kasutanud teenuste tarbimist Risti alevikus: omavalitsuse teeninduskeskus, pangaautomaat, poed, perearst, hambaarst, apteek, lasteaed, põhikool, muusikakool, raamatukogu, kultuurimaja paljude huviringidega, spordihoone, hooldekodu, RMK metskond, Päästeameti komando, juuksur, tankla jt.“

Rehemäe küla võimalikust liitumisest tollaegse Risti vallaga on vahe-aegadeiga juttu olnud juba 10-15 aastat, aga seni on jutt jutuks jäänudki ning tõsiseltvõetavat ettepanekut tehtud ei ole. Lepaste ja Ellamaa kü-lade Nissi valla koosseisust Lääne-Nigula koosseisu arvamine on aga uus ettepanek, mis võrreldes Rehe-mäega tunduvalt vähem toetusall-kirju kogus. Rehemäe külas kirjutas ettepanekule alla 100% (vähemalt 16-aastastest) elanikest, Ellamaal 19% ja Lepastes 33%. Nissi valla konsultatsioonidel Lääne-Nigula valla juhtidega jõuti arusaamiseni, et Rehemäe liitumine Lääne-Nigula vallaga on elanike soove arvestades tõenäoline, aga Ellamaa ja Lepaste

kohta see kindlasti ei kehti.

Lääne-Nigula vald tegi 26. mail ettepaneku alustada läbirääkimisi Rehemäe küla arvamiseks Nissi valla koosseisust Lääne-Nigula val-la koosseisu. Nissi Vallavolikogu nõustus 9. juunil läbirääkimiste alus-tamisega. Esimese sammuna kor-raldati 25. juulist kuni 8. augustini Rehemäe elanike küsitlus. Küsitlus sisaldas kahte hääletusalternatiivi: 1) TOETAN Rehemäe küla arvamist Lääne-Nigula valla koosseisu; 2) EI TOETA Rehemäe küla arvamist Lääne-Nigula valla koosseisu. Välja saadeti 39 küsitlussedelit (kõigile vä-hemalt 16-aastastele Rehemäe küla elanikele). Tagastati 26 küsitlusse-delit. Rehemäe küla arvamise poolt Lääne-Nigula valla koosseisu oli 22 elanikku, vastu 4.

Küsitluse tulemusest tulenevalt on väga tõenäoline, et läbirääkimised kulgevad edasi Rehemäe küla Lääne-Nigula vallaga liitmise suunas. Ras-ke on ette kujutada põhjuseid, miks Lääne-Nigula või Nissi vald peaksid teisiti arvama.

Lugeja foto Talirapsi külv Nissi vallas

Foto: Vello Kuusmaa

Lugeja küsib:

Mis juhtub minu üürilepinguga, kui korteri omanik vahetub?

Otseselt ei juhtu midagi, sest üüritud kinnisasja müük ei mõjuta üürilepingu kehtivust ning üürilepingust tulenevad üürileandja õigused ja kohus-tused lähevad üle uuele oma-nikule.

Uuel omanikul on võimalik üürileping kolme kuu jooksul üles öelda siis, kui ta vajab ruu-mi tungivalt ise. See õigus keh-tib nii tähtajatut kui ka tähtaja-lise üürilepingu puhul. Tungiv vajadus on hinnanguline kri-teerium, kuid see välistab üür-ilepingu ülesütleamise üksnes sellel põhjusel, et kinnisasja omandajale ei meeldi olemas-oleva üürilepingu tingimused ning ta soovib kinnisasja pare-matel tingimustel kolmandale isikule välja üürida.

Eluruumi puhul on tüüpili-ne näide „ise vajamisest“ see, kui kinnisasja omandaja soov

on sinna elama asuda. Sellisel juhul tuleb üürnikule ülesüt-lemisest vähemalt kolm kuud ette teatada.

Eelpool nimetatud alusel ei saa lepingut üles ütelda, kui kinnistusraamatusse on teh-tud märke üürilepingu kohta. Sellisel juhul peab uus oma-nik tähtajalise lepingu puhul lubama üürnikul kinnisasja kasutada kuni tähtaja lõpuni. Tähtajatut üürilepingu puhul ei oma märke erilist tähtsust, sest sellel juhul on üürileand-jal alati õigus leping 3 kuulise etteteatamisega üles öelda.

Ermil Miggur
Omena Õigubüroo jurist

Küsi juristilt!
Saada oma küsimus
ajaleht@nissi.ee

Swedbanki Riisipere sularaha väljamakseautomaat

Olga Škersts
Swedbanki Harjumaa kontorite juht

AS Swedbank annab teada, et Riisipere sularaha väljamakseautomaat saab septembri lõpus uue asukoha – Nissi tee 53c (Riisipere kultuurimaja).

Erinevad võimalused oma finantsasjade ajamiseks ja pangaga suhtlemiseks:

Mobiilipank

on Eesti suurim pank Sinu taskus! Mobiilipanga kaudu on igalt poolt kiirelt kättesaadavad:

- Kontojääk ja väljavõte
- Pangakaartide haldamine mobiilis
- Maksed ja väärtpaberitehingud
- Pangaautomaatide ja kontorite asukohad

Telefonipank

on nagu panganõustaja teenus ilma kontorisse tulemiseta. Telefonipanga kliendina ei pea Te oma rahaasjade ajamiseks kuhugi minema – piisab, kui helistate telefonipanga numbril 6 310 310. Telefonipangas suhtlete otse telleriga.

Telefonipank on kiire, paindlik ja vahetu. Saate oma rahaasjadest ülevaa-te nii sageli kui vaja. Telefonipanga kasutamisel on teenus oluliselt pike-malt kättesaadav kui pangakontori puhul, sest telefonipank töötab kõigil tööpäevadel kella 8-20 ja nädalavahe-tustel kella 10-18.

Telefonipangas saate:

- Küsida infot oma konto kohta
- Teha vajalike makse- ja väärtpaberitehinguid
- Sõlmida lepinguid
- Sulgeda pangakaardi, kui see on kadunud
- Vastuseid igapäevastele küsimustele, mis on pangaga seotud

Telefonipangaga liitumine:

- Telefonipangaga saate liituda Swedbanki kliendinõustaja juures kontoris.
- Pärast lepingu sõlmimist saate paroolikaardi ning seejärel saate kohe mugavalt oma tehinguid tegema hakata.
- Telefonipangaga liitumine on tasuta ning kuutasu maksmata ei pea.
- Tehingute eest teenustasud on samad, mis pangakontorist sama tehingut teostades.
- Telefonipanga kasutamisel on vajalik mobiiltelefon või nuppudega lauatelefon.

Internetipank

Internetipank internetipank on koht, kus pääsete oma makseid ja lepinguid sõlmima mis tahes kellajal ja mis tahes kohast – tähtis on vaid, et saate kasutada internetiühendusega arvutit. Internetipangast leiate infot nii

meie teenuste kui ka Swedbanki kui organisatsiooni kohta. Samuti saate siin sõlmida lepinguid ning teha pangatehinguid. Internetipangas on paljude tehingute tegemine soodsam kui kontoris. Internetipanga kasuta-jaks saate, kui sõlmite pangakontoris lepingu.

Jurist annab nõu

Õuesõppeklass ja lugemispesa Riisipere Lasteaias

Tekst: **Eneken Maripuu**
Riisipere Lasteaia hoolekogu liige
Fotod: **Katrin Õisma**

Riisipere Lasteaed on suvel läbi teinud värskenduskuuri. Täielikult on uuenenud lasteaia köök, sportliku kujunduse on saanud koridorid. Tänu heategevuslikule abile valmis õuesõppeklass ja viimast lihvi on saamas lugemispesa.

Õuesõppeklass on kujundatud lasteaia varjualustest. Seinad on looduslähedases stiilis maalitud kunstnik Madli Luuk. Maalidel on kujutatud Eestile omast maastikku: metsa, merd, raba ja taluõue. Õppematerjalina saab kasutada seintele maalitud kodumaiseid linde ja marju. Õuesõppeklassi laud on kujundatud kaabliirullidest, mille eest tänane Lembit Kedelauku. Istumise alla saagis parajaks lehtpuupakud Taavi Ehrpais. Lasteaia õueatraktsioonid said värsket värvkatte 12. juunil toimunud talgupäeva raames, mil käisid abiks Swedbank ASi Järve kontori kümme töötajat. Täname südamest kõiki, kes oma abikäe ulatasid! Õuesõppeklassiga tahame lapsi innustada loodust uurima ja iga ilmaga värskes õhus viibima.

Lugemispesa on kujundatud austerusavaldusena Eesti raamatukunst-

nikele – Ilon Wikland, Edgar Valter, Silvi Väljal, Siima Škop, Heiki Ernits. Ruumi ilmestavad Pipi Segasumma suvilaga, Karlsson, Sipsik, Lotte, Kröll, Poku, Jussike, Okasroosike, Lumivalgeke, Pöial-Liisi ja paljud teised raamatukangelased. Maalingud teostas heategevusena hoolekogu liige Eneken Maripuu. Daw Baltica Eesti filiaal toetas meid Alpina Color tootesarja värvidega. Hoolekogu poolt korraldatud heategevusliku korjanduse annetajate abiga saame lugemispessa imelise puitpõranda, hea valgustuse ja mugava sisustuse. Loodame, et lugemishuvi saab õhutatud ja toetatud!

Õuesõppeklassi ja lugemispessa on oodatud kõik külalised, lasteaed on avatud koostööle! Väga teretunud on kõik huvilised juba 29. septembril toimuvale heategevuslikule Mikhililaadale, mis toimub ajavahemikus kl 16.00-19.00 lasteaia õuealal ja varjualustes, kindlasti iga ilmaga. Pähkli, Pihlaka, Tõrude ja Kastanite rühm pakuvad müügiks erinevaid sügisande, suppi, küpssetisi, kuuma jooki ja käsitööd. Toimub loterii, kirbuturg ja meisterdamine looduslikest materjalidest. Müügitulu läheb rühmadele ja lasteaiale laste arengu hüvanguks.

29. september
kl 16.00-19.00

**Mikhilipäevala
Riisipere Lasteaias**

Riisipere Lasteaias valmis uus ja kaasaegne köök

Tekst ja foto: **Reelika Väli**

Augusti lõpus valminud lasteaia köögi rekonstrueerimist rahastati Nissi valla eelarvest. Lisaks toetas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus Riisipere Lasteaia köögi rekonstrueerimist Regionaalsete investeringutoetuste andmise programmi vahenditest 32 000 euroga. Tööd teostas AS Harju Ehitus.

Uues köögis on kaasaegne tehnika: külmkambrid, sulatuskapp, potipsumasin, rasvapüüdur. Uus on vee- ja kanalisatsioonitrass, nõrkvool, tugevvool, ventilatsioon. Renoveeritud said seinad ja põrandad ning töötajatele valmis uus ja mugav rieteruum.

Kaasaegses ja kõikidele normidele vastavas köögis valmib igapäevaselt

Suvine lugemisrõõm Turba Raamatukogus

Tekst ja foto **Elen Turi**
Turba Raamatukogu

9. augustil toimus Turba Raamatukogus laste lugemisprogrammi „Suvine lugemisrõõm 2016“ lõpetamine. Nagu ikka, olid lõpupeole oodatud lapsed, kes on kahe suvekuu jooksul kogunud oma raamatuseis- rapassi vähemalt 5 kleebist, teisisõnu lugenud vähemalt 5 raamatut. Raamatuid saab valida raamatukoguhooldja poolt koostatud nimekirjast, kuhu kuuluvad nii eesti kui välisautorite uuemad lasteraamatud.

Lugemisprogramm, järjekorralt juba kolmas, kestis 1. juunist 30. juunini ning tänavu alustas lugemist 30 last. Neist jõudis edukalt lõpupeole 23. Rõõmu teeb, et osalejate vanus läheb üha nooremaks. Nii osales tänavu lausa kolm 5-aastast last. Loeti küll emade abiga, kuid ettelugemine on samuti igati tänuväärne tegevus ning nii osaleti ka lõpupeol koos emadega. Tänavused usinad lugejad olid: Mehis, Karl Markus, Lisell, Liisa, Ave-Ly, Evalisa, Heliise, Andro ja Elina – 5 loetud raamatut; Eliise ja Saskia – 6; Mia-Maria ja Lisanna – 7; Kevin, Orm Jakob, Berit ja Rebecca – 8; Sandra ja Remo – 10; Nora-Liisa ja Sefran – 12; Kris-Jan – 27 ning Martin – koguni 43 loetud raamatut.

Lõpupeol tegime kokkuvõtte selle aastase suvelugemisest, andsime kätte tänukirjad, sõime torti ning loomulikult oli kõige põnevam osa kohtumine samojeedi koera Tähekiiriga ja tema peremehe Marko Kalduriga. Marko Kaldur rääkis lastele oma raamatu „Valge Tähekiire seiklused“ saamisloost ning samojeedi koerte päritolust, tõust ja nende olulisusest samojeedi rahva jaoks. Tähekiir pidas vapralt vastu kõik sügarnised ja paitamised ning poseeris igal laste poolt tehtud selfiel naerunäoga. Just see naerunägu on samojeedi koerale nii

Kirjanik Marko Kaldur ja tema koer Tähekiir kohtusid tublide Turba lugemishuvilistega

iseloomulik. Ei kujuta ette, et keegi võiks sellisele koerale otsa vaadates kurb olla. Marko Kaldur avaldas ühe saladuse ka, aga saladusi edasi ju ei räägita. Varem või hiljem tulevad need ise päevavalgele.

Kokku tuli laenutusi lugemisprogrammi jooksul 194, mis on eelmise aasta 107 laenutuse kõrval erakordselt tubli tulemus. Kuid arvud arvudeks, olulisem on, et väärt lastekirjandus pakub lugemisrõõmu rohkematele lastele. Enamloetud raamatud olid: Joonas Sildre ja Elina Sildre „Kuukassi koerused kosmoses“, Venno Loosaar „Oskar läheb lasteaia koju“, Mika Keränen „Armando“, Martin Widmark „Armastusemõistatus“ ning „Traavimõistatus“, Baltscheit&Schwarz „Jänese kuld“, Drew Daywalt „Rasvakriitide mäss“, Chriss Riddell „Ada Goot ja kummistushiiir“. Andrus Kivirähki „Oskar ja asjad“ ning Hugo Vaheri „Jõesaare poisid“ on mahult kogukamad ning seetõttu laenutati neid ka vähem, kuid põnevad raamatud on mõlemad.

Sama võib öelda ka Ilmar Tomuski „Kribu ja Krabu krimka“ sarja kohta („Kriminaalne suvevaheaeg“, „Kriminaalne pangapresident“, „Kriminaalsed automatkaajad“). Just selle sarja valisid lapsed tänavuse Nukitsa konkursi võitjaks. Julgen viimati nimetatud raamatuid soovitada ka täiskasvanutele – Ilmar Tomusk oskab keerulised asjad selgeks teha. Olgu nendeks siis DNA, panga turvasüsteemid, drooni tööpõhimõte, rahapesu jms. Põnevam on ikkagi lugeda koos lastega. Kui väike laps saab kodust kaasa armastuse raamatute vastu, siis on see hindamatu väärtusega pagas, mida täiskasvanuella kaasa võtta. Täiskasvanuna aga meenutatakse põnevaid unejutuõhtuid, kui isa loetud raamat oli nii naljakas, et peletas une või ema jäi unejuttu lugedes ise tukkuma.

Suur tänu kõigile, kes suvise lugemise õnnestumisele kaasa aitasid. Aitäh osalejad ning lapsevanemad. Kohtumiseni, ikka raamatukogus!

Õppeaasta lõpetamine perepiknikuga

Tiina Umbaar
Turba Lasteaia
rühma- ja muusikaõpetaja

Usun, et peale tegusat õppeaastat igatsevad nii lapsed kui õpetajad tavakeskonnast väljapoole. Otsustasime kevadel oma rühma lapsevanematega, et sõidame Laitse Rally-Parki. Tänu Priidu isale sõitsid osa rühma lastest, nende vanematest ning õdedest/vendadest kohale bussiga, ülejäänud tulid autodega. Meie rühma lapsed said tänu õpperahale prii sissepääsu.

Lastele on Laitsesse rajatud tore liikluslinnak: sild, tunnel ja kõik nagu päris linnas, ühel kahekordsel majal lausa päris lilledki akendel. See maja osutus laste seas kõige populaarsemaks, ikka oli näha kedagi sinna sisenemas või sealt väljumas. Lapsed lustisid ratastel, liivakastis ning kiikudel. Kes soovis, sai lisatasu eest ka autoga sõita. Ilmaga vedas ja enamus ajast möödus õues tegutsedes. Vanemad olid kaasa võtnud puuvilju, küpsiseid, krõpse, muffi-

neid, pirukaid, mahla jms. Vastutulelik personal eraldas meile pikniku pidamiseks laua, toidukraami oli külluslikult ja jäi ülegi. Vanemad said omavahel suhelda ja tuttavamaks. Nii mõnigi lapsevanem otsustas pärast meie külastust oma lapse sünnipäeva just Laitse RallyPargis pidada. Aitäh lahketele võõrustajatele!

Kuna meie rühma Lisethet ootas ees elukohavahetus, siis mälestuseks rühmast ja rühmakaaslastest kinkisime talle mosaiikpildi. See oli iga lapse poolt joonistatud ja nimega varustatud väikesest pildist tervikuks kujundatud ühispilt. Kõike head sulle, Lisethe!

Alanud on uus õppeaasta, edu õppijatele ja õpetajatele!

Riisipere Lasteaia köögi andekad ja usinad töötajad valmistavad iga päev 500 portsu maitavat toitu

Nissi Põhikool alustas uut õppeaastat

Annely Ajaots

Nissi Põhikooli direktor

Tänaseks on soojad päikesekiired vaheldunud vihmahoogudega, tuuleõhk toonud kõrvu algava sügise hääli – kool ootab meid kõiki jälle! Käes on September – koolikuu, meie vabariigi 100. juubeliaastal, kus juubeliprogramm katab peaaegu kõiki olulisemaid eluvaldkondi ja annab ühiskonnale võimaluse vaadata tagasi oma riigi ajalukku, tõsta esile tänapäeva ja seada uusi eesmärke tulevikuks. Olla üheaegselt iidne ja uudne, õpihimuline ja enesesse uskuv. Tuleme kooli teadmise, et pilk tuleb suunata tänasest-homsest päevast kaugemale, sinna, kuhu tahame jõuda.

Sellel õppeaastal õpib Nissi koolis 151 õpilast. 1. klassis alustas oma kooliteed 23 tüdrukut ja poissi, klassijuhatajaks õp Ingrid Parksepp. Teistesse klassidesse lisandus 6 õpilast. Algavast õppeaastast on meie koolis ka uusi koolitöötajaid: huvijuht ja kehalise kasvatuse õpetaja

1.-3. klassile on KRISTINE ESKO, poiste töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetaja ENDEL OSS, abiõpetajana alustab tööd HELEN BRISTOL ning koostöös Innovega on sellest õppeaastast meie kooli psühholoogiks Mart Nurk.

Möödunud kevadel lõpetas 9. klassi 14 õpilast. Rõõmu teeb see, et nad kõik jätkavad oma õpinguid: 7 õpilast gümnaasiumis, 6 õpilast kutsekoolis ja 1 õpilane jätkab õpinguid täiskasvanute gümnaasiumis.

Mõnusele koolirõõmule tuleb nüüd üles leida TAHE pingutada endale püstitatud eesmärkide suunas, et kevadel võiksime tagasi vaadata kordaläinud õppeaastale. Soovin, et igasse meie päeva lisanduksid uued teadmised ja oskused. Õppime kõigest – igast koolitunnist, igast päevast, igast hetkest! Tulemuseks on rahulolu kordaläinud õppeaastast, mis on sillaks tulevikku.

Palju õnne ja edu meile kõigile uuel õppeaastal!

Nissi Põhikooli 1. klass ja klassijuhataja Ingrid Parksepp

Foto: Reelika Väli

Teadmised koduõuelt

Kädly Künnap

Turba Kooli direktor

Kuigi veel kõlavad kõrvus kevadel öeldud head soovid suvepuhkuse veetmiseks, on suvi selleks korraaks jälle möödas. Karged ja röskeviitu õhtud ning kastepisaratest märjad hommikused ämblikuvõrgud akende taga annavad märku kätte jõudnud sügisest ja taas algavast kooliajast.

Iga sügis koolis on eriline ja uutmoodi ning suvepuhkusest tulles on avastamis- ja äratundmisrõõmu igapähele. Igas vanuseastmes omandab sõna „kool“ erineva tähendusvarjundi: esimesse klassi astujale on see suur salapärase maja paljude erinevate inimeste, uute teadmiste, ootuste ja nõudmistega. Koolielu ning õpetajaid juba tundvale õpilasele avanavad igal aastal uued ja eripalgelised võimalused. Lõpuklassi jõudnuile muutub kool eriliselt tähenduslikuks: viimane aasta klassikaaslastega koos olla muudab noored sageli väga kokkuhoidvaks ja üksteisest hoolivaks. Tekib suur soov kõigest võimalikult palju saada: veeta koos ühiselt palju lõbusaid hetki ja panna endale uusi eesmärke, sest edukast põhikooli lõpetamisest sõltub noore edasine käekäik.

Sõltumata vanuseastmest, tähendab siiski sõna „kool“ meile kõigile paljuski ka sarnast: võimalust ise õppida ja kaaslast õpetada, igapäevast rõõmu heast sõbrast, turvatunnet koduse koolimaja kindlatest seintest, rahulolu ühistest tegemistest, võimalust eneseteostamiseks ja proovilepanekuks. Tekib ühine arusaam, et koolielu põnevamaks muutmine on paljuski meie eneste

võimuses, tuleb ainult aktiivne, loov ja kohusetundlik olla.

Möödunud õppeaastal praktiseerisime koolis lisaks põhiainetundidele ka majandus- ja ettevõtlusõpet ning kuna tagasiside õpilaste ja lastevanemate poolt oli väga positiivne, jätkame nende tundidega ka sellel õppeaastal. Eelmisel aastal loodi õppealajuhataja Kristi Värvi juhendamisel 2 minifirmat. Õpilased tegutsesid edukalt läbi kooliaasta ja pakkusid oma toodangut aktiivselt nii kohalikel laatadel kui ka väljaspool Nissi valda. Sellel õppeaastal on juba loomisel uus minifirma, mille toodangut saab osta valla jõululaadal, mis sel aastal toimub Turba Koolis.

Jätkame kindlasti ka etiketi- ja protokollitundidega, mis on meie kooli üheks omanäolisuse hoidjaks. Karjääriõpetuse raames on kevadel taas plaanis korraldada ülekoolline karjääripäev ning seda koostöös Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse, kohalike ettevõtjate ja lastevanematega.

Kaie Saar

Nissi Põhikooli õppealajuhataja

Selle õppeaastal oleme lisaks teadmiste omandamisele seadnud koolielu fookusesse ühised väärtushoiakud, mis kujunevad õppe- ja kasvatustöö ning huvitegevuse käigus; õpilase arengu toetamise; turvalise õpikeskkonna; terviseenduse ja liikumisharrastuste propageerimise; infovahetuse ja vanemate kaasamise.

Teadmisterohket ja turvalist kooliaastat!

Lastevanemate üldkoosolek toimub 27. septembril kell 18.30 Nissi Põhikooli saalis.

Päevakord: kokkuvõte 2015/16. õppeaastast, tagasiside rahulolu-uuringust, lühikokkuvõtte hoolekogu tööst ning käesoleva õppeaasta tutvustus. Klassikoosolekute toimumise info edastavad klassijuhatajad.

Huviringid

Käesoleval õppeaastal tegutsevad Nissi Põhikoolis järgmised huviringid: loovusring, mudilaskoor, kergejõustik, tehnoloogiaring, kunstiring ja spordiring. Lisaks on lastel võimalus osaleda Free Flow Studio contemporary tantsutundides ning Keila Jalgpalliklubi treeningutel. Kogu info huviringide kohta leiab kooli kodulehelt nissikool.ee.

Suur rõõm on selle üle, et käesolevast õppeaastast on koolis ka midagi päris uut. Nimelt avasime esimesel koolipäeval pidulikult oma uue söögisaali, mille olemasolu teeb elu koolis palju mugavamaks ja söögivahetunnid nauditavaks. Sügisest alustasid tööd ka kaks uut huviringi – jalgpall, mida õpilased on juba viimased paar aastat oodanud ning showtants. Tööd jätkavad ka juba tuttavad ja õpilastele armsaks saanud TORE- ja robotikaring ning kunsti-, spordi- ja keeleringid. Kuna eeloleval suvel toimub Tallinnas koolinoorte laulu- ja tantsupidu, soovime meiega peomelust osa saada ja seda nii meie kooli laulu- kui ka tantsukollektiividega.

Siiras heameel on selle üle, et Turba Koolil on palju häid koostööpartnereid, kellega viimastel aastatel mitmeid põnevaid projekte kavandatud ja ellu viidud. Loodan väga, et koostöö nii kohalike kui ka kaugemate partneritega jätkub ja ees ootab palju uusi ning huvitavaid ettevõtmisi. Ütleb ka vanasõna, et ükski jõuab kiiremini, aga koos jõuab kaugemale.

Suvekool Kreekas

Kaie Ehrpais

Nissi Põhikooli õpetaja

Reis Kreekasse peitis minu jaoks mitut jacpot'i: Kreekasse saamine isenesest ning inimesed, kellega tänu sellele tutvusin.

Aprilli lõpus otsustasin kandideerida euroopa loodusteaduste õpetajatele korraldatud konkursil, et võita tasuta osalus Kreekas korraldatud suvekoolis. Välja valiti 20 õpetajat-õppejõudu üle Euroopa, põhikoolist ülikoolini. Konkursil osalemise eelduseks oli virtuaalse uurimisruumi Go-Lab kasutamine. Nõuti paljude erinevate ankeetide-taotluste-küsimustike täitmist ning lisaks valmis ühest minu tunnist lühifilm. Vahepeal tuli juba hinge kahtlus, kas see on ikka kõike seda väärt, 20 sekka pääsemine tundus väga ulmeline ja kättesaamatu võimalus olevat. Õnneks ma siiski ei loobunud, sest 1. juunil potsatas postkasti teade: Õnnitleme! Olete võitnud konkursi!

Suvekool Kreekas, Ateena lähisel Marathoni linnakeses toimus 6.-8. juulini. Lisaks konkursi võitjatele tulid sinna õpetajad Erasmus+ õpirände projekti kaudu ning oli ka neid, kes ise oma osaluse kinni maksid. Konkursi võitjate nädal oli luksuslik: elu bangalotes, söök rikkalik ja ülimaltsev ning

kõik, mis iganes A-klassi neljatärni kuurotil pakkuda, kuulus hinna sisse. Kuum päike ja soe sinine meri pealegi.

Ainult päevitamiseks meid siiski kokku ei kutsutud. Päevad olid täidetud loengute ja töötubadega, palavuse tõttu toimusid väljasõidud õhtuti ning lõppesid peale südaööd. Eestlase jaoks sobiv temperatuur mere ääres päevitamiseks oli hommikul kella 7-8 vahel, lõunapausi ajal võis kuuma liivaga jalad villi kõrvetada või päikse-piste saada. Kuna ma mere ääres peesitamisest magamise kasuks ei raatsinud loobuda, venisid päevad väga pikaks ja väsimustunne pitsitas sageli.

Eelnevalt saadetud info põhjal jagati meid töögruppidesse, kellega ühiselt täitsime erinevaid ülesandeid. Mina tegin koostööd poolaka, prantslase ja kahe bulgaarlasega, viimasel päeval esitlesime ühiselt valminud Go-Lab uurimisruumi kliimamuutuste põhjustest ja tagajärgedest.

Suvekooli läbiv teema oli suhete loomine ja koostöö, minu jaoks töötas see 100%. Tulin Kreekast tagasi nii uute sõprade kui lihtsalt sõbralike kontaktidega üle Euroopa. Soovitan kindlasti kõigil julgesti ennast proovile panna selliste võimaluste avanedes ning uskuge, ebareaalsena tunduvad soovid võivadki täituda!

Erilisus rikastab

Maria Mäe

Turba Kooli sotsiaalpedagoog

Kaidi Kraavi

Turba Kooli LÕK klassi õpetaja

ja eripedagoog

Anu Parts

Turba Kooli tugisik ja TLÜ eripedagoogika II kursuse tudeng

dist tulenevalt ja hariduslikust erivajadusest lähtuvalt ühele õpilasele keskendatud õpe (PGS § 49 lg 1).

Turba kooli juhtkond koostöös kohaliku omavalitsusega on püüdnud leida ja on loonud võimalused selleks, et kõik lapsed saaksid õppida oma kodulähedases koolis. Turba koolis on kõik ülal loetletud variandid olemas ja kasutusel. Vajadusel leitakse lapsele ka tugisik, kui nõustamiskomisjon seda soovib.

Nissi vallas on kaks põhikooli, kes teevad omavahel tihedat koostööd, et iga laps saaks õppida oma võimete kohaselt. Mõnikord võib see tähendada seda, et Riisipere alevikus elav laps hakkab käima Turba koolis. Need otsused ei sünni kergelt, kuid alati seatakse esikohale lapse huvid. Valdade ühinemisega seoses on samuti kindlam, kui oleme kohapeal leidnud erinevaid võimalusi. See on Turba kooli väga suur pluss.

Kaidi Kraavi, kes on Turba kooli LÕK klassi õpetaja ja elanud vahetusõpilasena Saksamaal oskab koolide võimalusi võrrelda. Turba kool on leidnud keeruliste rahaliste vahendite kiuste lastele parima võimaluse, mida ei kohta alati ka Saksamaal.

Kogu protsessi haldab koolis HEV koordinaator (hariduslike erivajaduste koordinaator). Lapsevanema osa kogu protsessis on märgata ja tegutseda. Kui oma teadmisi jääb puudu, siis tasub kindlasti pöörduda KOV-i spetsialisti või kooli juhtkonna poole.

Mida annab erinevate klasside olemasolu koolis kogu ülejäänud kooliperele. Kindlasti rohkem tolerantust, oskust märgata ja hoolida. Teadmisi edaspidiseks eluks – kuidas erinevate inimestega suhelda ja toime tulla. Ja mis peamine – tänu võimalusele omandada haridus kodulähedases koolis teavad lapsed, et neile on loodud parimad tingimused õppimiseks ja arenemiseks perekonna ja kogukonna keskel. Neist hoolitakse ja nendega arvestatakse.

Julgustame vanemaid märkama, teavitama ja tegutsema! Õeldakse, et lapsed on elu õied. Laseme neil siis särada. Igal ühel isemoodi.

6 AJALUGU JA KULTUUR

Lühiuudis ajaloost:

Seoses 1938. aasta Vabariigi Presidendi valimistega tuli Riisepere vallavolikogul oma 29. märtsi 1938. aasta istungil valida 2 valijameest vallavolinike hulgast Vabariigi Presidendi valimistele. Valitavateks seati vallavolinike hulgast 3 kandidaati. Kinnisel hääletusel osutusid valituks Johannes Ney, sündinud 1893. aastal, elas Madila külas, Oru talus ja Peeter Ahven, sündinud 1898. aastal, elas Wiisu külas, Liiva talus.

Vabariigi Presidendi valimised toimusid 24. aprillil 1938. aastal.

Allikas: Riisepere vallavolikogu protokolliraamat 26.02.1937-17.03.1939 (TLA.109.1.5)

Turba kultuurimaja 80

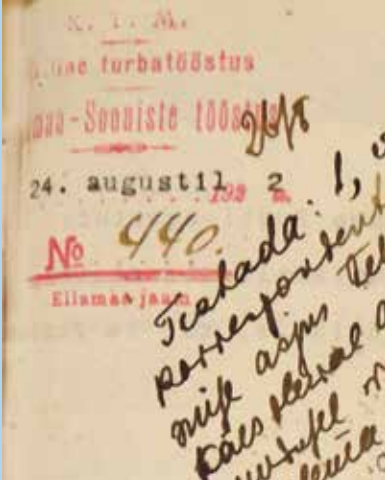
Turba kultuurimaja tähistab sellel sügisel oma 80 aasta juubelit. Maja täpset sünnipäeva pole paraku võimalik enam tuvastada, sest vanad dokumendid avamise kohta pole säilinud. 1936. aastal valminud Turba uue klubihoonega elavnes isetegevus, töötasid laulukoor, näitering ja puhkpilliorkester, toimusid maadlus- ja kergejõustikutreeningud ja võistlused.

Allikas: Turba Raamatukogu ajalooalbum

Kuidas said nime Turba postkontor, raud

Arhiivimaterjalide põhjal koostanud
Raigo Piilberg

Turba tootmine Ellamaa ja Sooniste rabas sai alguse 1917/18. aastal. 1918. aastal avati Ellamaa raudteejaam, mille kaudu toimus ka turba väljavedu. Sellel aastal avati Tallinn-Haapsalu raudteeliinil 47. kilomeetril teivasjaam, mis asus Turbas praeguse

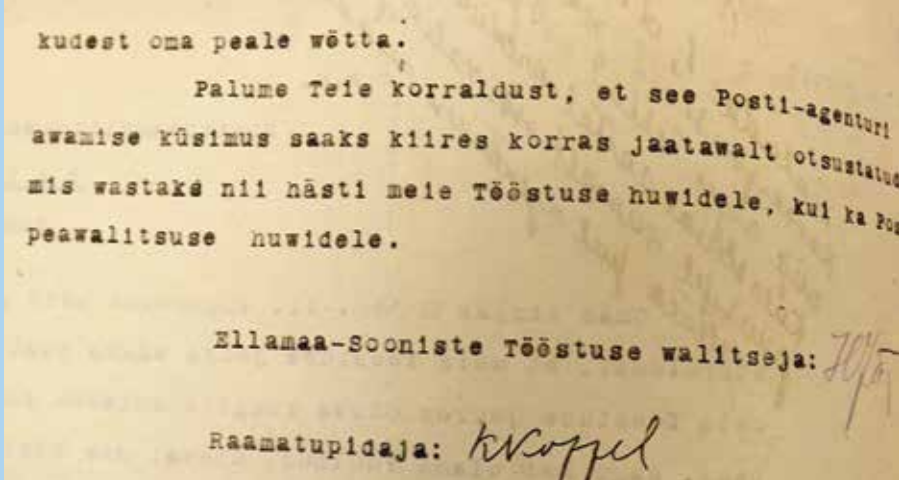

guse Jaama tee 2A hoone juures. Suvel töötas turbarabas üle tuhande inimese. Enamus olid tulnud tööle Eestimaa erinevatest paikadest ning osa neist elasid praeguse Turba aleviku lähedal barakkides.

Postiteenust osutati Ellamaal ja Riiseperes, kuid paljudele turbarabas töötajatele jäi see elamiskohast liiga kaugele. Lisaks vajas postiteenust ka Ellamaa-Sooniste Turbatööstus.

1922. aasta augustis saatis Riikliku Turbatööstuse Ellamaa-Sooniste tööstuse valitseja Posti Peavalitsusele kirja, milles paluti avada raud-

litsuse organisatsiooni jaoskonna juhatajalt teade, et postiagentuuri avamine 47. kilomeetril on võimalik juhul kui tööstuse juhatus annab postioperatsioonide läbiviimiseks kütte ja valgustusega ruumi, palkab agentuurile juhataja ning võtab enda kanda kõik agentuuri juhataja hooletuse tõttu juhtuda võivad va-

teeliini 47. kilomeetril postiagentuur. Septembris saadi vastus, et kui 1923. aastal avanevad uued krediidid, siis avaneb võimalus ka selle probleemi lahendamiseks. Järgneva aasta 12. aprillil tuligi Posti Peava-

ralised kahjud. Posti Peavalitsus oli omalt poolt nõus agentuuri juhatajale maksma palka 500 marka kuus ning tagama postioperatsioonide läbiviimiseks vajalikud seadmed.

Posti Peavalitsus soovis ka teada,

Lehetu küla tähistas 775. sünnipäeva

Maire Kessel
Endine Lehetu küla „plika“

Ühe küla sünnipäeva tähistamine on vahva ja tore ettevõtmine. See loob ja tugevdab kogukonnatunnet. Väga südant soojendav oli kokku saada inimestega, kes praegu Lehetu külas elavad ja nendega, kes on kunagi seal elanud.

Lehetu küla sünnipäeva tähistamine avati lipu heiskamise ja tervituskõnedega. Südamlikke õnnitlusi ja soove olid tulnud külale edasi andma Nissi vallavanem (kes muideks just Lehetu külast endale naise leidis), Lehetu külas asuva Saidafarmi juhataja, Nissi valla kultuurikeskuse juhataja ning mitmete MTÜde ja seltside esindajad.

Kõigile inimestele avanes suurepärane võimalus kuulata ja näha praegust Lehetu külaelu. Sai jalutada küla vahel, meenutada oma lapsepõlve mälestusi ning ammutada sealhulgas infot praeguste elanike tegemistest ja toimetamistest.

Tegevusi küla sünnipäeval jätkus õhtutundideni. Kuulata ja vaadata sai toredat isetegevuskontserti, proovida õnne Lehetu külaseltsi tegevust toetavas loteriis, jalga keerutada ja niisama juttu vesta.

Allakirjutanu on ka ise pärit Lehetu külast, seepärast oli eriline tunne nii väärikal sünnipäeval kokku saada, näha ja tunda, et küla elab edasi. Et on eestvedajaid, kes küla seltsielusse panustavad, hinge sees hoiavad ning püüavad seda igati elavdada.

Lehetu Külaselts tänab oma poolt kõiki sünnipäeval osalejaid! Väga tore oli kokku saada ja juttu ajada inimestega, keda ammu polnud näinud, meenutada ühiseid naljakaid seiku ja lihtsalt koos olla. Oli tõesti tore ja meeldejääv päev!

Kui jalutasin oma noorusaja „poistega“ külas ringi, meenutamaks, millistes majades meist keegi elas või kuidas said veedetud meie suved, koolivaheajad, milline oli tollane seltsielu, siis ega suurt erilist muutust ei märganudki, kui ehk veidi kulumise märke majadel, mis tegelikult käib kaasas kogu Eestimaa väikeküladega. Kõik me tõesime, et just seepärast ongi väga suur roll inimestel, sellistel inimestel, kes kogukonnatunnet koos hoiavad. Koos hoitud on hästi hoitud.

Ühesõnaga, oli tore ja meeldejääv päev. Suur aitäh Lehetu küla inimestele ja külaseltsile, kes seda päeva organiseerisid ja läbi viisid.

Suured tänud meie abilistele, kes aitasid korraldada Lehetu küla 775. sünnipäeva: KOAP, Nissi Vallavalitsus, Saidafarm OÜ, Seve Ehituse AS, Industri Textil Job OÜ, OÜ Alemaa ja Mets, Anu Parts ja Reelika Väli Nissi Naisseltsist, Merike Marie Nimmerfeldt, Kristel ja Priit Orutalu, Aare Hindremäe Kredor OÜ-st, Mare Taar ja ansambel Ma&W, Säde ja Sära OÜ, Lehetu Autolammutus, külavanem Riho Kivisild ja Lehetu küla vabatahtlikud.

Vanavanematepäev Lehetus

Laupäeval, 10. septembril kogunesid Lehetu küla vanavanemad, emadised ning lapsed tähistama vanavanemate päeva. Vanavanemate päeva tähistatakse Eestis alates 2010. aastast, mil see tähtpäev lisati riiklike pühade nimistusse. Tähtpäeva eesmärk on tänada ja avaldada austust vanavanematele laste ja lastelaste kasvatamise, hoole ja armastuse eest. Sellega soovitakse tihendada vanavanemate ja lastelaste vahelist suhtlust, muuta lapsi teadlikumaks vanavanemate

teadmiste ja elutarkuste suhtes.

Lehetu vanavanemate päeva tähistamisel esinesid Nissi/Riisipere laululapsed Jaan Vaidla juhatusel. Suur tänu külalistele kaunite laulude eest! Tantsu ja lauluga esinesid ka Lehetu küla lapsed.

Vanavanemate päeva tähistamisel toimus ka minimissi ja -misteri valimine, mida valmistati ette juba mitu nädalat: valiti riideid, valmistati ette oma tutvustus, harjutati kõndimist,

Lehetu Külaselts

enda esitlemist ja aeroobikakava. Osalejatel tuli näidata ennast ning oma oskusi mitmes voores: avavoor, tutvustamine, lilleseade, moeõu, aeroobika ja õhturiietuse kandmine. Žürii ees seises raske ülesanne valida osalejate seast välja need, kes väärisid kõige kõrgemat tiitlit. Hääletuse ning pika arutelu tulemusena krooniti missiks ja misteriks ühe pere lapsed – minimissiks osutus Ester Rei ning minimisteriks Taavet Rei. Palju õnne võitjatele ning kõigile teistele osalejatele, olete teinud ära suure töö! Suur tänu ja kiitus ka neile, kes sellele sündmusele kaasa aitasid! Lapsevanemad, kes aitasid hankida rõivad jalanõud, mida erinevates voorudes kanda; kogu sündmuse korraldajad Elvi ja Eleri, tänu ka Merikesele Riisiperest, kes ikka ja jälle meie laste juurde jõuab ning alati midagi huvitavat korraldab. Suur tänu ka kõigile Lehetu lastele, kes aitasid üritust korraldada. Suur tänu sponsoritele Lehetu Auto ja Saidafarm.

Pipi Pannkoogipäev Lehetus

Elvi ja Olvia
Lehetu Külaseltsist

Lehetu küla lapsed tähistasid augustikuu viimast päeva ja kooli algust Pipi pannkoogipäevaga. Külalask olid Pipi oma isaga, Annika ja Tommi ning Urmas Sepa pere koos ponidega. Pipil oli kaasas palju põnevaid mängu, Annika ja Tommi korraldasid võistlusi. Pipiga koos

otsiti spunki, käidi seenel, lauldi ja tantsiti. Kõik, kes soovisid said sõita poniga. Koos Tommiga meisterdati õhupallidest loomi ja lilli. Köhutäie eest hoolitses Pipi isa, kes küpsetas maitsvaid pannkooke.

Täname meie laste suuri sõpru Merike Marie Nimmerfeldti, Kristel ja Priit Orutalu ning Sulev Heipalu. Erilised tänud Urmas Sepa perele!

Foto: Aare Hindremäe, Kredor OÜ

Foto: Elvi Urgas

teejaam ja asula

milline nimi uuele postiagentuuri-
le antakse, sest nende arvates oleks
väga hästi sobinud Sooniste. Ella-
maa nimi ei tulnud kõne alla, kuna
eksisteerisid juba postiagentuurid
Ellamaa-Waksal ja Muhu-Hellamaa.
Juba samal päeval vastas El-
lamaa-Sooniste Tööstuse juhata-
ja Künnapuu, et juhatus on Posti

Peavalitsuse esitatud tingimustega
nõus ning nime Sooniste vastu ei
olevat neil midagi. Agentuuri juha-
tajaks soovitati kinnitada tööstuse
arveametnik Priidik Silmberg ja
avamine võiks olla juba 1923. aasta
1. mail.

Nii kiirelt postiagentuuri avamine
siiski ei sujunud. 28. aprillil saa-
di Eesti Vabariigi teedeministrilt
sellekohane nõusolek ning 8. mail
saadab Posti Peavalitsus Liiva post-
kontori ülemale teate, et avatav
Sooniste postiagentuur jääb nende
alluvusse. 24. mail 1923 avaldas Pos-
ti Peavalitsus pressiteate, et 23. mail
avati Lääne maakonnas Soonis-
te-Ellamaa Turbatööstuse juures
Sooniste postiagentuur. Küllap oli
pressiteatesse sisse lipsanud viga,
sest 1922. aasta kaardid kinnitavad,
et vastne postiagentuur ei asunud
Lääne vaid ikka Harju maakonnas.

**Sellest hoolimata võib
23. maid 1923. aastal lugeda
Turba postikontori
asutamisajaks.**

Jätukub järgmises Teatajas...

Allikad: Riigiarhiiv, säilik ERA.54.5.1217
„Sooniste postiagentuuri avamine“

Harju maleva Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Turba rühma suvised tegemised

Miina Frank
Turba rühma juht

Turba rühma suvi oli tegevusi täis.
Juulikuus käisime koos staabirüh-
maga pikal ja väsitaval, kuid samas
väga huvitaval paadimatkal. Baas-
laager asus Lõuna-Eestis Hutital.
Paadimatk kulges Paidra paisust
Räpinasse välja, sõitsime läbi Lee-
vist, Süvahavvast, Reost, Leevakult –
kokku kolmel päeval mööda jõe 58
kilomeetrit. Matka juurde kuulusid
mõnused saunaskäigud, grillimine,
hommikused võimlemised ja telki-
des ööbimine. Ette tulid ka viperused
kanuudega, kuid õnneks jõudsid kõik

kenasti päralt ja ka ilmaga vedas.
Väga põnev oli koolitus, mis õpetas
kuidas käituda, kui kummipaad või
kanuu ümber läheb. Kokkuvõttes oli
vahva ja vajalik laager. Osadel olid
villid peos, osadel tagumikud kan-
ged, aga lapsed tundusid hoolimata
kõigest õnnelikud. Loodan, et näen
neid lapsi veel järgmistel ja järgmis-
tel matkadel.

12.-14. augustil toimus Saaremaal
Roomassaare sadamas esimene
Kaitseliidu noorte merelaager ning
Harju malevat sai esindama minna
Turba rühmast Marleen ja Virje koos
juhendajaga. Laager kestis kolm päe-

Piltide autorid Miina
Frank ja Heiki Pajur

Puhkus ja lõbu ühes

Taniel Johan Eller
Turba rühma noorkotkas

Augustikuu lõpus osalesin taas ühes
Kaitseliidu suvelaagris. Ma pole pik-
ka aega käinud üheski laagris, kuid
ei kahetse, et sinna läksin. Kuigi olin
korraldusmeeskonnas ja ise ma väga
palju muid tegevusi teha ei saanud,
oli see laager siiski minu jaoks väga
hea vaheldus, sest sain oma tavaelu
rutiinist neljaks päevaks eemale.
Tõeline puhkus, mõjus hästi!

Noorematele mõtlesime teiste mi-
nuealistega pidevalt huvitavaid te-
gevusi juurde, isegi kui laagri kava
oli paigas. Neil oli vägagi lõbus. Näi-
teks saime palju head tagasisidet
meie poolt valmistatud takistusraja
läbijatelt. Peale lõbu, mängu ja nalja
said noored ka õpitubades palju uusi
teadmisi.

20. augustil käisin päikesetõusu ajal
koos viie vanema noorega Toompeal
lipuheiskamisel. Pärast sain teada,

va ja saime kogeda palju erinevat
merealast tegevust. Võime öelda, et
Harju malev sai kõikides töötubades
ja tegevustes esindatud, isegi kätekõ-
verdustes. Lisaks saime karges mere-
vees ujuda, harjutada päästeparvele
ronimist ning saime teada, et märjas
magamiskotis võib ka soe olla (mees-
konnatöö!). Tutvusime miinijahtija
Admiral Cowaniga, harjutasime taas
kuidas käituda ümberläänud kummi-
paadiga ning saime proovida purje-
tamist. Õppisime uppuja päästmist
ja katsetasime allveeorienteerumist.
Tore, et jäi ka pisut vaba aega Kaali
kraatri ja Kuressaare linnuse külas-
tamiseks ning söppamiseks, käisime
Angla tuulikute juures ja Panga pan-
gal. Kõik sai nähtud!

12-15. juuli toimus üle eestilise Noor-
te Kotkaste ja Kodutütarde suurlaa-

et samal ajal heiskas ka kogu meie
laager lipu, lauldi hümnid ja läks pea-
le seda metsa oma hommikusööki
otsima.

Laagris nägime enamasti vaid rõõm-
said nägusid, murelikud näod aja-
sime naeratama. Mulle jäävad need
laagrid alati meeldima, meeldisid ka
siis, kui olin ise osaleja ning meeldi-
vad ka nüüd, kui aitan neid korral-
dada. Järgmisesse laagrisse lähen
kindlalt!

ger Raplamaal. Seekord õnnestus
sinna saata meie rühmast Kairid
Rass. Ka temal sai kogeda palju põ-
nevat tegemisi ja uusi kogemusi.

Noored, võtke alati osa laagritest,
võistlustest ja muudest aktiivsetest
tegevustest! Võtke motoks Panga
kivist päikesekellale raiutud õpetus-
sõnad: „Elu pole selleks, et nuriseda
ja nutta. Elu on selleks, et võidelda ja
võita!“. Armsad noored! Kutsun teid
astuma Kaitseliitu! Üks väike osa sel-
lest on Harju maleva Noorte Kotkas-
te ja Kodutütarde Turba rühm. Nagu
näete, sisustame oma suve ja tegemi-
si mitmete aktiivsete ja õpetlike te-
gevustega, mida elus vaja läheb. Läbi
aasta toimuvad erinevad laagrid,
koondused ja võistlused, kus saab
ennast arendada ja proovile panna.

Taavi Ehrpais on täpsussaagimise maailmameister!

Tekst ja fotod: **Luua Metsanduskool**

Septembri keskel Lõuna-Poolas
Wisla linnas lõppenud 32. raiespor-
di maailmameistrivõistlustel tuli
Eesti koondise liige Taavi Ehrpais
täpsusaagimises maailmameistriks.
Lisaks Ehrpaise kullale võitis juunio-
ride klassis võistlej Jarro Mikhelson
laasimises kolmanda koha. Mees-
kondlikult saavutas Eesti koondis
teatevõistluses viienda koha. Raie-
võistluste üldvõit läks seekord Val-
gevenesse, Eesti meeskond koosseis-
sus Taavi Ehrpais, Sulev Tooming ja
Tõnu Reinsalu tulid 21. kohale.

Valgevenesse läks seekord ka indi-
viduaalne üldvõit, raiespordi maa-
ilmameistriks krooniti Valgevene
sportlane Valery Durovich. Parima
Eesti võistlejana tuli Taavi Ehrpais
18. kohale. Eraldi arvestuses võistel-
nud juunioride maailmameistrilti
viis koju slovakk Marek Lubas. Eesti
juuniorisportlane Jarro Mikhelson
tuli viieteistkümnendaks.

Raiespordis võisteldakse veel alal
– saeketi vahetus, kombineeritud
jätkamine, täpsussaagimine, lan-
getamine ja laasimine. Maailma-
meistrivõistlustel selgitatakse välja
parimad nii üksiklaladel kui ka kõigi
alade kokkuvõttes. Lisaks selgub
kõigi alade kokkuvõttes meeskond-
lik maailmameister. Eesti raies-
portlased tulid meeskondlikult
maailmameistriks 2006. aastal, kui
võistlused toimusid Eestis.

Raiespordis võistlejad enamasti
elukutselised metsamehed, nii on
ka Eestis. Taavi Ehrpais on Vardi
Erametsaseltsi juhatusse liige ja met-
saomanik, Tõnu Reinsalu ning Sulev
Tooming on Luua Metsanduskooli
õpetajad, Jarro Mikhelson töötab
Läänemaa Metsaühistus metsa-
meistrina. Kõik on ka Luua Metsan-
duskooli vilistlased. Järgmised maa-
ilmameistrivõistlused toimuvad
kahe aasta pärast Norras.

SEB Tallinna Maratonil osales Nissi vallast ligi 25 spordisõpra

9.-11. septembrini toimus SEB Tallinna Ma-
raton, mille erinevate pikkusega jooksu dis-
tantsidest (NIKE noortejooks, 10 km jooks,
21,1 km poolmaraton, 42,2 km maraton) ja/
või kõndimisest võttis osa ligi 25 spordisõp-
ra ka Nissi vallast.

10 km jooksus saavutas meie valla mees
Ain Kilk (Eesti Worldloppet klubi) 25.nda
koha (aeg 00:35:32), mis andis meeste M45
vanuseklassis 1. koha.

Maratoni ja poolmaratoni jooksmine on
aga midagi sellist, mida igaüks ikka ei suu-
da! Seepärast toome nimeliselt ära need
jooksjad, kes selle teekonna ette võtsid ja
lõpuni jooksid. Maratoni (42,2 km) jooksis
Nissi vallast Tarvo Toom ning poolmarato-
ni (21,1km) jooksid Siim Kalmu, Anu Jõulu,
Tanel Sempelson, Mare Pukk (naiste N55
vanuseklassis 28 koht!) ja Karin Lehtme.

Mens sana in corpore sano!

EELK Nissi Maarja koguduse teated

2. oktoober	kell 12.00	jumalateenistus
	kell 14.00	jumalateenistus Turba kultuurimajas
9. oktoober	kell 12.00	lõikustänapüha jumalateenistus armulauaga
16. oktoober	kell 12.00	kontsert-jumalateenistus
23. oktoober	kell 12.00	jumalateenistus armulauaga
30. oktoober	kell 12.00	usupuhastuspüha jumalateenistus armulauaga
6. november	kell 12.00	jumalateenistus
	kell 14.00	jumalateenistus Turba kultuurimajas
13. november	kell 12.00	jumalateenistus
20. november	kell 12.00	surnutemälestuspüha jumalateenistus armulauaga
27. november	kell 12.00	I advendi jumalateenistus, advendiküünla süütamine

Igal neljapäeval kell 18.00 palvetund vennastekoguduse palvemajas.

Tänuavaldus

Armas Evi!

Kui oskad säilitada hingerahu, siis masendust ei võta omaks meel. Su päevadesse palju päikest mahub ning väsimustki ohjeldad Sa veel. Su kodu vajab Sind... Ja Sina teda, saad elusoojust tulukesest teel. Nii kaua, kuni süda jaksab armastada - Sa oled olemas. Sa oled teel!

V. Osila

Südamlik tänu Sulle selle neljateistkümnenda aasta eest, mille jooksul oled hoidnud ja arendanud Nissi valla kultuurielu ja rahvakultuuri, hoidnud töös meie taidlus- ja hobiringid, rikastanud meie elu ja ilumeelt imelise muusika ja kaunita kunstidega ning olnud alati meile heaks sõbraks.

Edu Sulle kõiges, mis ette võtad!

Kõiki Sinu töövilju nautinud kultuurisõbrad

Üleskutse

Avame Turba kultuurimajas käsitöötoa.

Võtame hea meelega vastu kangastelgede osi Eriti oodatud käärpuud, soad, lõngapoolijad. Kangastelgede töökorda saamist tähistame kangakudumise töötoaga.

18. novembril 2016 kl 10 Turba kultuurimajas kl 12 Riisipere kultuurimajas

Info ja registreerimine telefonil 5323 2454

Kõige olulisem on õige kõrgus

Maanteeamet

Peatõe õigesse asendisse reguleerimine on üks väike liigutus, kuid see võib päästa inimese surmast või ratastoolist!

Enamik inimesi kinnitab autosse istudes turvavöö, kuid jätab istme peatõe sobivale kõrgusele reguleerimata. Sellele ei mõelda ning sellest teemast ka eriti ei räägita. Euroopas saadakse keskmiselt 36% selgroo- ja kaelavigastustest liiklusõnnetuste tagajärjel ning iga kahekümnennda puhul on tegemist ägeda traumaga. See tähendab, et kahjustuskohast allpool puudub igasugune seljaajust lähtuv funktsioon, st liigutused, põie- ja soolekontroll, tundlikkus. Eestis on vanusegrupis 20-29.a need näitajad veelgi hullemad, sest lausa 60% juhtudel on fikseeritud liiklusõnnetus ränga vigastuse põhjuseks.

Rahvusvaheliselt on sellele teemale pööratud tähelepanu juba rohkem kui pool sajandit. Terminit „piitsaplaks“, mis kirjeldab õnnetuse tulemit, kus inimese pea liigub tahapoole, kuid keha toetub vastu istme seljatuge, kasutati esmakordselt 1928. aastal. Intensiivsemalt hakati peatuge reguleerimise probleemiga tegelema 1960ndatel USA-s ja kümme aastat hiljem ka Euroopaülel. Vaatamata väikele paranemisele, on peatuge teemaatika kõikjal jätkuvalt päevakorras. USA-s on riigi kahjud avarii tagajärjel tekkinud lülisambavigastuste tõttu kasvanud juba seitsme miljardi dollarini aastas.

Töö käib korraga kahes sektoris - elanikkonna teavitust ning koostöö autotööstusega, kinnistamiseks arusaama, et peatugi on sama oluline ohutusseade kui turvavöö ja õhkpadid. 1969. aastal kehtestati USA-s riiklik standard riigis toodetud sõiduautode juhi- ja tema kõrvalistmele paigaldatud peatuge kõrgusele.

1974. aastal laiendati nõuet mahtunivarsaalidele ja väikeveoautodele, 1989. aastal ka veoauto- ja bussidele.

Eessõitjate kaelavigastuste tõsise vähendamiseks on näiteks Autoliv Inc välja töötanud süsteemi, mis sõidukile tagant otsasõidu puhul võimaldab istme seljatoel nihkuda teatud ulatuses allapoole, summutades kokkupõrke energiat ning vähendades sõitja kaelale ja peale mõjuvaid jõudusid. Kiirusel 24 km/h läbi viidud testide käigus tuvastati, et sellise süsteemi kasutamine vähendab kaelavigastuste saamise tõenäosust 50% võrra. Järgmine samm peatuge tehnoloogias on n-n targa peatõe, mis suudavad skanneerida inimese pikkuse ja kohalduvad siis automaatselt selle järgi.

Peatõe õige kõrgus tagab tõhusa kaitse

Eestis tehtud liikluskäitumise monitooringu andmete kohaselt seab ligi pool autosõitjatest end ohtu ning riskib kaelatraumaga. 2016. aastal läbi viidud uuringu kohaselt on peatõe korrektse kasutamise näitaja 53%. Peatõe ebaõige asendi peamiseks põhjuseks on selle liiga madal asend ja/või liiga suur kaugus peast. Ka Eesti Uuringukeskuse küsitluse tulemustest ilmneb, et elanike teoreetilised teadmised peatõe õige reguleerimise kohta on oluliselt paremad kui nende praktiline rakendamine. Kuigi ohutu peatõe asendiga oli kursis ¾ vastajatest, ei reguleeri ligi pooled neist seda võrreldes autosse istudes ning kaastreisi peatõe asendile ei pööra tähelepanu ligi 60% autojuhtidest.

Me võime autojuhina teel olles kõik õigesti teha, kuid me ei saa olla kindlad, et teised samamoodi käituvad. Liiga lühikesed pikivad, järsud pidurdused, ootama-

tud takistused teel või ohtlikud mõõdasõidud võivad viia kokkupõrkeni. Avarii hetkel paikub inimese pea kineetilise energia rakendumisel tahapoole. Peast kaugele või madalale reguleeritud peatugi laseb peal energia tagajärjel liikuda liiga kaugele taha. Kokkupõrkel kerkib inimese keha istmelt ja pea liigub kuklasse üle peatõe ääre, mille tagajärjel võib tekkida lülisamba vigastus. Pärast lööki paikub pea ettepoole, suurendades veelgi traumat.

Kui juht ei tea, milline on õige peatõe kõrgus, ei saa ta seda endal ega ka kaassõitjatel kontrollida ning tagada Liikluseadus § 30 ja § 33 täitmist. Seadus sätestab muuhulgas, et juht peab enne sõidu alustamist veenduma, et temal ja sõitjatel on peatõe reguleeritud selliselt, et need toetaks pead kuklast, ja mitte sõidutama sõitjat, kes pole seda nõuet täitnud.

Euroopa uute autode ohutuse, sealhulgas sõiduauto istmete paigaldatud peatuge tõhususe hindamise programmi Euro NCAP-i kohaselt peab primaarse kaitse tagamiseks peatõe ülemine äär olema peast kõrgemal või vähemalt sellega ühel tasemel. Mida rohkem on peal ruumi edasi-tagasi liikuda, seda suuremad on vigastused.

Igale autokasutajale on tootja poolt antud soovitusel kirjas kuidas sõidukisse paigaldatud turvavarustust kasutada nii, et see õnnetuse korral tagaks võimalikult tõhusa kaitse. Eesti liikluses on kahjuks veel palju selliseid masinaid, mille peatuge ei olegi võimalik endale sobivale kõrgusele tõsta. Sellisel juhul saab soovitada vaid üht - kui näed avariiohtu tekkimas, siis lase ennast istmel madalamale, nii et peatugi kaitseks pead.

Kas sinu peatugi on õigel kõrgusel?

EESTI PÖLLUMAJANDUSMUUSEUM KUTSUB KODULEIVAKÜPSETAJAID ÜLES ENDAST MÄRKU ANDMA

Aastaid rukist ja eestimaist rukkileiba au sees hoidev muuseum küpsetab oma leivatares ise leiba, tähistab rukkimaarjapäeva ja leivanädalat ning viib läbi vastavasisulist haridusprogrammi. Oleme kaasanud oma üritustesse ka koduleivaküpsetajaid, sest üha rohkem on leivategu tagasi jõudnud koduste ahjude juurde. Muuseumi eesmärk on saada Eesti koduleivaküpsetajate kohta põhjalikumalt teavet aitamaks kaasa koduste traditsioonide levitamisele ja säilitamisele tulevaste leivaküpsetajate tarvis. **Tagasisidet ootame 30. septembrini.** Lisainfo merlin.lumiste@epm.ee või +372 53737124

VOTEX HOUSE

Reedel 07.10 9-14
Turba kaupluse kõrval
kvaliteetse eestimaise voodipesu SUURMÜÜK
otse tootjalt tarbijale!

- Kirju tekikott al **9,30 €**
- Kirju voodilina al **5,50 €**
- Kirju padjapüür al **1,50 €**

Suur valik kummiga voodilinu!
Sõbralikud hinnad, tule tutvuma ning soeta kauakestev kodumaine voodipesu ka endale!

PANE TÄHELE!
Ostes vähemalt 35 € eest kaup, kingituseks TASUTA tekk!

www.votex.ee

Kuulutused

Orku Ehitus OÜ teostab **katuse-, fassaadi- ja sisetöid**. Kontakt: info@orku.ee või +372 5693 3207 või külasta ettevõtte kodulehte www.orku.ee.

Kibuna külas asuv Plats Puh-taks OÜ teostab **muruniit-mist, võsalõikust, lehekoristust ja lumekoristust**. Igal aastaajal teeme Teie eest need aeganõudvad ja närve kulutavad tööd ära. Teie asukoht pole meile takistuseks. Telefon +372 5628 5801 või platspuhtaks@mail.ee.

Pajaka Puit

ostab
METSAKINNISTUID JA RAIEÕIGUST

müüb
LÕHUTUD KÜTTEPUID
toores lehtpuu, hind al 28€
metsakuiv okaspuu, hind al 35€
tarne 10 ja 15 ruumi transport hinnas

3-MEETRISEID KÜTTEPUID
tarne al 30 tm

tel 50 248 95
info@pajakapuit.ee

Riisipere kammerkoor alustab oma 28. hooaega lootusrikkalt. Aga üks mure on meil ka:

kust küll leida mehi, kes tahaks laulda?

Kes tuleks igal esmaspäeva õhtul kella 19ks Riisipere kultuurimajja, et veeta koos lauldes paar tundi? Kui SA tunned, et SINUS on see tahtmine olemas, siis tule juba järgmisel esmaspäeval kell 19.00 kohale. Ausõna, sa ei kahetse!

Autor: **Andrus Kivirähk**
Osades: **Andrus Vaarik**
Kaspar Velberg
(Tallinna Linnateater)

Jant ühes vaatuses, kestab üle ühe tunni

NISSI VALLA KULTUURIKESKUSE TURBA KULTUURIMAJAS
29. SEPTEMBER KELL 19.00

PILETID MÜÜGIL:
LILLEPOODIDES
TURBA RAAMATUKOGUS
NISSI JUUKSURI
KULTUURIMAJADES

Orav ja Ilves

"Pühendatud Watsoni aastapäevale ja filmiõnnele. Ja see ei ole orav-aga heasparta reklaam. Oled eestlane või ei oled?" Ivan Orav

Piletid: Piletitevi, Seiver, Statpil, Piletimaailm, Riim ja kohapeal
Soodushind: pensionärid, tudengid, õpilased
PILETID HINNAGA 12 JA 14 EUR

NISSI VALLA KULTUURIKESKUS
RIISIPERE KULTUURIMAJA
2. OKTOOBER KL 17.00

MUSITSEERIVAD:
INGRID RABI (LAUL)
MARVIN MITT (KITARR)

MUUSIKAKOHVIK

TÖÖTAB KOHVIK

SISSEPÄÄS 5 €
(KONTSEERTI TULUOSA TOETAB NOORS ANDERSONI MUUSIKAKOOL)

Maanteeamet juhib 22.08-18.09 esmakordselt Eestis oma kampaaniaga „Vali õige kõrgus“ kõigi liiklejate tähelepanu peatõe õige kõrguse vajalikkusele. Et saaksid teada, kas sinu auto esi- ja tagaistmel on peatõe reguleeritud seadistatud, kasuta spetsiaalset rakendust <https://peatugi.ee/#game>. Lase üles oma autoistmel tehtud foto või selfie. Maanteeameti eksperdid annavad igale fotole personaalse tagasiside ning vale seadistuse korral täpse juhise ja soovitusel.